

Manual: Att omtolka traditionella motiv

I den här manualen hittar du traditionella motiv från Österbotten, samt vårt exempel på hur man kan omtolka dem. Materialet togs fram i samarbete med Loftet inför Konstens Natt i Vasa år 2018. Motiven som presenteras kommer från österbottniska stickade och virkade plagg. De kan kombineras och upprepas på olika sätt och användas i helt andra tekniker än de traditionella.

Levande traditioner och immateriella kulturarv kan på många sätt utgöra resurser i samtiden. Då folk har gjort saker på ett visst sätt tillräckligt länge omfattas de inte av upphovsrätt, utan då är det fritt fram att använda traditionsmaterialet. Det blir ofta roliga effekter om man omtolkar traditionellt material med hjälp av nya och oväntade metoder. Inom projekt Kulör har vi bland annat stött på godis bakat av memma och folkdräktstyger omsydda till samtida plagg. De här mönstren använde vi för broderier på höns-galler!

För traditionellt allmångods gäller att de har använts i vissa mer eller mindre bestämda former, och att de förekommer i många versioner. Det kan finnas starkt etablerade lokaltraditioner, men var och en har också rätt att göra sin egen tolkning. Då får man vara medveten om att lokalsamhället inte längre nödvändigtvis ser tolkningen som "sin tradition".

Det är också intressant att tänka på att traditionell kunskap, till exempel älskade mönster och motiv, alltid har "hittats på" av någon kreativ person för länge sen. Traditionell kultur härstammar alltid från individuella kreatörer, den "växer inte fram" oberoende av människor. Med tiden kan den dock spridas och användas i så stor omfattning att det är omöjligt att se till exempel vissa traditionella motiv som annat än allmångods. Och i samtiden kan vi synliggöra dem genom praktiska kunskaper i de traditionella teknikerna, men vi kan också göra stora och iögonfallande tolkningar som kanske får folk att se på dem med nya ögon.

Immateriellt kulturarv och levande traditioner

Immateriellt kulturarv är sådant som människor här och nu kan, vet och gör – och som vi tycker är så viktigt att vi vill att det ska finnas kvar också i framtiden. Det är levande traditioner, som vi inte kan ta på och som alltid bygger på någon form av praktisk kunskap. Resultatet av de levande traditionerna kan vara materiellt, till exempel ett rågbröd eller en knuttimrad stuga. Men för att upprätthålla levande traditioner och immateriellt kulturarv är det den praktiska kunskapen som måste föras vidare.

Vad gäller traditionella motiv kan de upplevas betydelsefulla i sig – tänk till exempel på Korsnäströjorna. Vi behöver se till att dagens människor får de erfarenheter som behövs för att de också ska kunna utöva de traditionella teknikerna. Men genom att omtolka och synliggöra motiven ökar vi även sannolikheten för att de upplevs vara relevanta. Läs mera om trygghet av immateriella kulturarv på www.aineetonkulttuuriperinto.fi/sv/

Vill du ha mera inspiration om trygghet av levande traditioner? Gå till www.kulturosterbotten.fi/materialbank i kategorin "Levande traditioner".

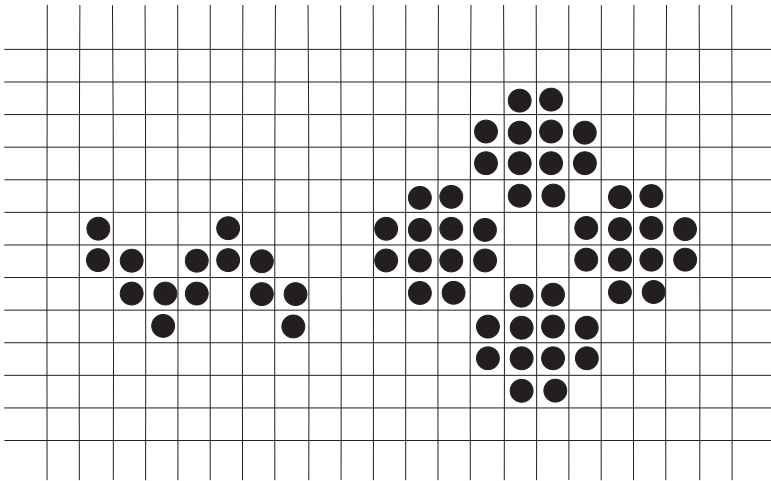

KulturÖsterbotten
ger kulturen synlighet och möjlighet

LEADER
**Aktion
Österbotten**

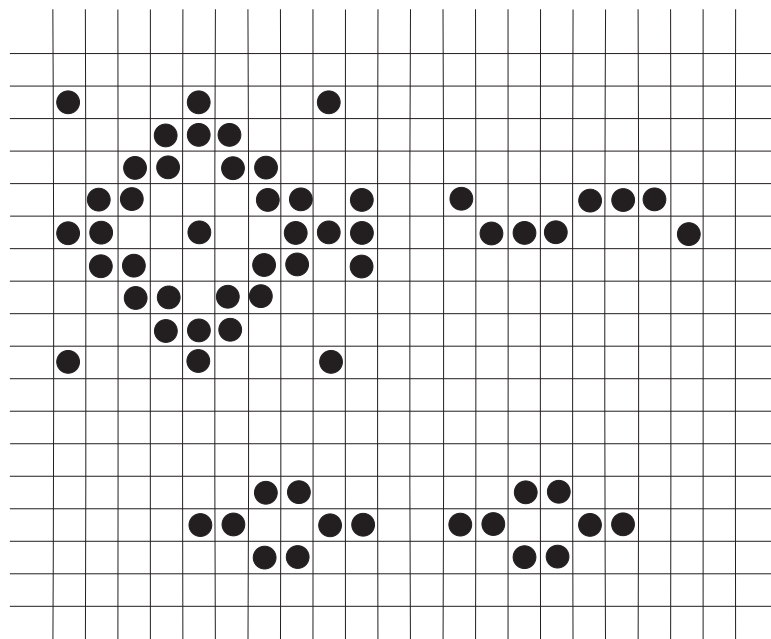

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Motiv I

Två traditionella motiv, ursprungligen använda på flerfärgsvirkade påsar från Pedersöre.

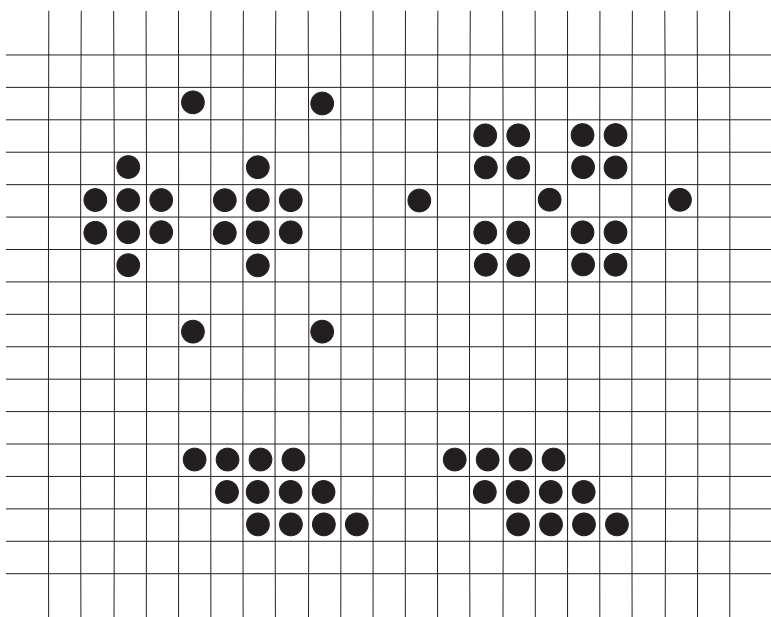

Motiv 2

Tre traditionella motiv, ursprungligen använda på ylleplagg från Vörå.

Tips!

Besök ditt lokalmuseum och se vilka motiv som finns på textilier och föremål. Ta med rutigt papper och penna och kopiera lokala motiv för samtida tolkningar!

Motiv 3

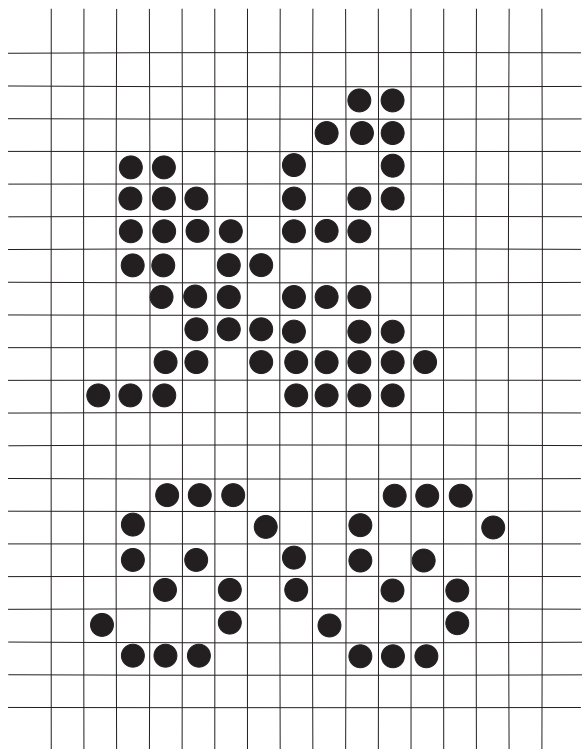
Tre traditionella motiv, ursprungligen använda på stickade plagg från Österbotten.

Observera!

Tänk på att olika hantverksteknikers maskor eller stygn har olika form. Då du "översätter" motiv till andra tekniker kan det leda till att slutresultatet ser annorlunda ut än originalmotivet.

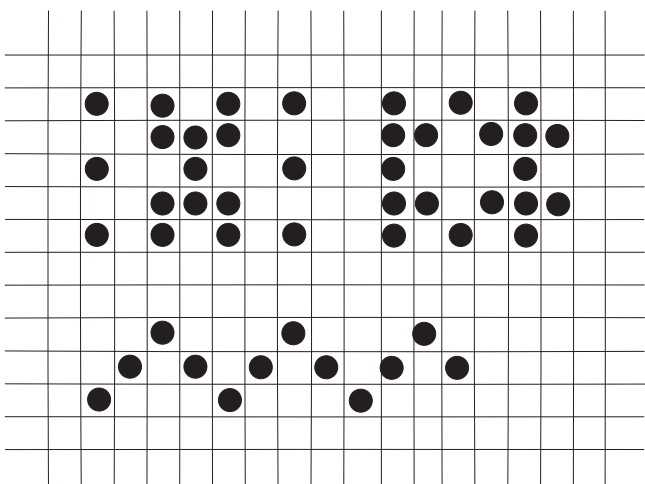
Motiv 4

Två traditionella motiv, ursprungligen använda på yllevantar från Kristinestad.

Motiv 5

Tre traditionella motiv, ursprungligen använda på stickade plagg från Korsnäs.

Vårt exempel

Evenemang: Konstens natt i Vasa 2018

Program: "Broderigrafitti – Österbottniska mönster uppåt väggarna" i samarbete med Loftet, ett drop in-evenemang

Vad: Alla intresserade inbjöds att göra sin egen tolkning av traditionella motiv

Utrustning: Hönsnät, klädställningar, mattor (mattväft), saxar och virknålar

Hur: Hönsnät spändes upp på klädställningar längs ytterväggen. Motiven gjordes med mattor och virknålar. Laminerade mönsterark fanns som inspiration.

Pris för deltagare: Gratis

Tidsåtgång för deltagare: Helt upp till besökarna och mycket varierande.

Målgrupp: Främst hantverksintresserade och barnfamiljer deltog.

Effekt: Vårt synliga läge invid gatan väckte stor uppmärksamhet bland förbipasserande, men långt ifrån alla ville själva prova på.

Resultat: Färgsprakande och omväxlande grafiska motiv.

Bonustips: Dekorera en vägg med det "broderade" gallret! Var dock beredd på att själv fästa trådar efter ett drop in-program.

Lycka till med din tolkning av motiven!

Den här manualen har utarbetats 2019 av Johanna Björkholm, KulturÖsterbotten, inom Leaderprojekt Kulör – Kulturarv som levande österbottnisk resurs. Läs mera om projekt Kulör på www.kulturosterbotten.fi/kulor och ta del av våra övriga materialpaket.